

Издази три
пут у месецу
на 1 табаку.

Претплата се
шаље напред
уредништву

Неплаћена
писма од не-
редовних до-
писника не-
примају се.

ПАСТИР

За све српске
крајеве стаје
на годину
60 гр. или
6 фор. на по
године 30 гр.
или 3 фор.
на три мес.
15 гр. или
1. фор. и по
новицама.

ЛИСТ ЗА НАУКУ И КЊИЖЕВНОСТ ДУХОВНОГ САДРЖАЛА.

ИЗДАЈЕ И УРЕЂУЈЕ РЕКТОР БОГОСЛОВИЈЕ ПРОТА Никола Поповић.

САДРЖАЈ: — Беседа ученицима свршившим богословију. — Религиозни обичаји. — Црте из живота св. ап. Павла. — Извештај.

БЕСЕДА

ученицима свршившим богословију*),

Хвала Господу Исусу Христу, просветитељу душа наших, који је имао велику милост спрам вас и благословио вас, да срећно и здраво свршите своје образовање у богословији и просветите се божественом светлошћу одкривене науке хришћанске.

Честитам вам ову епоху у вашем животу и молим Господа Бога, да вас благодаћу својом укрепи, те да постанете и будете добри делатељи у винограду господњем!

Свршите своје учење у школи овде под руководством наставника, а одсада настаје вам потреба ступити у већу школу, школу живота грађанског, где вам предстоји самостална радња у свестном вршењу свога позива, у оживотворавању речи у дела, теорије у практику; настаје вам племенита радња, да њоме са једн та на друго колено пренесете дух, погледе, врлине и све што се односи на религиозну страну народа, да пренесете љубав и оданост и све

*) говорена његовим високопреосвештенством 28. Јуна, т. г.

друго што иде на то, да се не само свето одржава у србском народу света православна вера, већ и да се вера у побожности и врлинама народа посведочава, да се благољепије цркве узвишава на сазидање верних и одржава подпуно благочиније, а тим начином заслужите, да се може о вама пред лицем цркве казати без стида, да није пропао труд и време узалуд око вашег учења.

Све што сте добро овде научили, понесите народу од кога сте и дошли зато, да му одавде однесете добру науку; све пак што је хрђаво, што је развратно, што је срамотно, што безчести и слаби веру и што ружи побожност оставите овде, где сте имали може бити прилику поред многога што је добро видити и што је хрђаво што неодговара добрим хришћанским обичајима и правилама, па то заборавите а све што сте видели добро, побожно, корисно и племенито понесите своме народу, чији постајете од данас пуноправни чланови.

Свагда и свуда имајте у себи страх Божији, бојте се Бога и онде, где не би вас виђале очи ваше власти, па и тамо у даљини и планини савестно вршите своју дужност, која се вам повери, нигде и никада ни речима ни діелима не рушите побожност и морал; него свуда и свагда одржавајте свој карактер богослова позваног да у своме животу служи Богу и ближњима чувањем истине и ширењем добродјетељи чим ћете много допринети спасенију појединих људи и целога народа.

Раније или доцније, сви ћете се удостојити високог чина у друштву људском, поста ћете свештеници. Научили сте већ шта је то бити свештеником, изучили сте темељно и правила вере и правила хришћанске наравствености, па зато не ћу вам то сада понављати; него нам је жеља сва та правила топло положити вам на срце, јер ћете ви, кад вас Бог удостоји свештенства постати наши сатрудници, наши помоћници, наше руке, очи и уста, и почем ћете у

У
Н
И
В
Е
Р
З
И
Т
Е
Т
С
К
А

Б
И
Б
Л
И
О
Т
Е
К
А

WWW.UNILIB.RS

наближем додиру бити с вернима, биће те органи и стубови цркве, верно служећи Господу обштем нашем пастирначалнику, који је вас на своје діело изабрао.

Пазите добро да као Јуда не издате, не изневерите свога Господа Исуса Христа спаситеља нашег. Не дајте да се шири и множи нечестије, разврат и остала неваљалства, која гоне Духа божјиег, старајте се да мудрошћу, трпљењем, ревношћу, а особито словом божјим побеђујете све што иде против божјије цркве и вере, предходећи вернима добрим приміером истинито, свештеничким владањем и обохођењем. Имајте свагда пред очима апостоле христове и свете оце, па не ослабите у ревности, не клоните духом, кад наиђете на многостручне препоне. Не ћете у свештенству наћи богатства и угодности светске, него ћете се често борити и с нуждом и искушавати непријатности; но держайте — вера ће победити, побожност снати и чествована бити.

Добро упамтите да ћете гріешити Богу, гріеши ћете цркви и проклетство заслужити, ако не сачувате аманет, који се вама као новоме појасу предаје у тој цијели, да ви праву веру и истиниту цркву божјију, као верне слуге њене ни учем неповређену, предате потомству, које ће по-после вас настати у србскоме народу.

При овом нашем с вама разстанку, дајући вам, љубазни моји, срдечно овако архипастирско поучење и топло желећи свима срећу у будућности вашој, благосиљам вас на предстојећи вам подвиг, којим подвигом дај Боже да стекнете себи заслуга и код народа и код Бога и получите неувели венац награде у вечноме блаженоме царству божјијем по слову господњу: иже сотворитъ и наѣчитъ, сей келій наречетса въ царствіи небеснѣмъ. (Мат. гл. 5. ст. 19).

Религијозни обичаји у народу старовлашком.

(од Светозара Б. Поповића ђ. и учит.)

(Продужење.)

На прошењу испитају пријатељи један другоме срца, могу ли и они у љубави и пријатељству живети, кад су већ наумили млађе своје неразлучном свезом да вежу, — и то потврђују љубљењем. То је њихово пријатељства закључење; а за брачне постоји испит, по правилима наше православне цркве пред свештеником и сведоцима у цркви, па после трекратног оглашења тек слеђује венчање (брако-сочетање), — али пријатељи, као што реко, закључују своје пријатељство при прошењу. Та и какви би био живот, оне невесте и младожење, кад су им сродници у свађи и омрази? — Заста чемеран! —

При самом венчању, постоји доста убичајених сује-верја у овом крају народа српског. Тако невеста, гди год што има закопчано на хаљинама одкопчава при венчању, — па тим држи, да се умножава плодочадије мушког пола. Пази да хаљинама младожењу свога недодирне, с тим ће раздор у кућу донети. Младожења опет мотри да се невеста куд не окрене, с тим држи да ће му у животу бити неверна, и многа, многа друга гадна сујеверја, која су за-остала у Србству још од времена незнабожачког, или су Турци посејали међу њих.

Обично се збира 10—20 *сватова*, — како гди. и како је који домаћин имућнији те више родбине и комшија позове. Од тих је један *стари сват*. Стари сват има чест и одаје му се као и куму; њега сви сватови слушају и по-виновати му се морају, а он за све нереде догодивше се у сватовима одговара и утишава их. Даље има *војвода*, а ти морају бити зетови младожење. Они су најраскалашнији у сватовима; а има и *барјактар*. Барјактар обично праве од две мараме, беле и црвене, које једно за другу пришију,

тако да црвена марама дође горе. То је још од Турака остало, које и данас траје, јер црвена боја на заставама турска је. Исте мараме привезу за једну мотку, на којој је натакнута јабука, изкићена цвећем разним, а обично бо-сиоком, чубром, кадивицом, а по кад кад и невеном. Сваки сват обуче своје најлепше (стојеће како овде зову) хаљине; а на невестама је обично ово одело: бела сукња од платна или изаткана па обојена од вуне. На горњем струку има прслук, који је обично од памучне материје (ћитајке), а по богатнији и од свилене, засторку вунену или свилену; а најлепши је украс „зубун.“ Ова је хаљина без рукава и од белог је сукна, дуга до мало више колена и извезена је разним вуницама на гранчице и турице. Из турица висе пришивене памучне пантљике, на којима су на крају пришивене ситне паре; а из гранчица пуштене су ђубасте китице вунене, имајући на сваком кончићу нанизане ђинђухе разне боје. Из богатнијих домова, невесте имају украшене зубуне и са сјајницама (шљокама), које су вешто по гранчицама пришивене, а између шљокица и по неки венац извезен од шика. Заиста, то је красно српско ношиво. Невеста, сама себи опреде сама извезе, сама изатке, — само што јој абација за врло јефтину цену сашие, ту красну хаљину. Но по несрећи, почела се у нашем народу искорењавати, красна та женска хаљина; а место ње, почеле су се којекакве накарале уобичаивати, које никад нису биле српске, нити могу бити; а то се заиста, к већем расходу и луксузлуку клони, а наше дивне хаљине изобичавајући. Невесте на глави обично имају, танку црвену мараму (бу-рундук), преко кога јој се венац куповни са шиком украшен на главу метне. Неке невесте, које су по богатнијих домаћина имају огрлице врло велике, тако да јој новац целе прси покрије, — најпре један, два реда талира, па после цванцика и крсташица и врло ретко и готово нигди дуката; но сву своју белегу и даровнину размењују за талире и цванцике.

Сватови од куће девојачке кад пођу, покраду све чега се само дочепати могу. Незабораве ни кучине, које још огребенате нису, а камо ли кашике и друго посуђе, — па то им је дика. Истина, да се сва та пљачка опет натраг врати, али то је врло гадна црта и никако не карактерише Србина. Из таквих пљачки, порађале су се кавге да је било боја, разбијених глава и других незгода, — па зар то треба да постоји? Никако нетреба, а истина је да је мање сада, по чем се и од свештенства и власти строго забрањује.

Код куће младожењине, кад невесту доведу, ова баца најпре јабуку, у коју је који грошић метнут, махајући на коло ухваћено обојег пола; за знак да је срца милостивога. За јабуком поврви светиња, па се потрпа један на другог читава гомила, па ако је блато, то су они доњи блатави као свиње. Додаје јој се и дете мушко од 1 до 5 година, те га она у три пута окреће и љуби у оба образа, у знак чезње и волења за фамилијом младожење; то се дете зове *наконче* а женско нипошто бити несме.

(Ми држимо, да се *наконче* даје невести чим дође пред кућу — зато, да јој се тиме означи прва дужност материнска. Отац је као гост у кући, а матери лежи брига о гајењу и васпитању деце, као прва и најпреча дужност. Ур.)

Затим из решета (сита, протака), баца жито, омас или јечам, на четири стране света, за знак да кући у коју ступа жели плодност са свију страна.

(И за решето рекли би смо да има други значај, а на име: после гајења и васпитања деце као друга важна дужност треба да је невести та, да уме месити леб и ручак кувати. У многим крајевима шумадије девојке заклања мати да не месе леб до удадбе, а чим се девојка испроси, мати се већ побрине да је и томе научи па ма' да се догађа и то, да многе и по удедби читава годину не месе леба кад се деси кућа задружна и добре јетрве или свекрва. Ур.)

Весели мало сватови, узму решето и баце га на кућу,

па ово или се горе процепа, или се одозго врати и згоди ког у главу, па ето свађе. Шта му драго за жито што га невіеста расипље, то ће опет живад покупити и не ће бити од штете, но што решето бацају и чине квар домаћину? То би требало да не постоји. — Уводећи невесту у кућу даду јој два леба, један под једну, а други под другу мишку, а у руке стакла сн вином и ракијом па тако је уведе у кућу. С тим држе, да невіеста сваку плодност кући у коју је ступила доноси. За тим јој даду ватраљ, те грће ватру три пута, а ови је око исте обводе, и с тим се држи да она већ постаје задругар и члан куће.

Сад тек видићеш, да се тек један попео на кућу, други на зграду (вајат), па ту као изван себе вичу, пуцају из пушака, обаљују лемезіе с крова куће и зграда*), и то све донде. док им се какав дар не донесе, а тај мора бити у чарапама, назувицама, подвезкама, марамама, пешкирићима (убрусима) и т. д., па се тек после скину. Догађало се, да је по неки са куће или зграде, из пушке ранио или на мртво убио незнајући куд је пушку окренуо, кога од чељади пред кућом**). А зашто би то било? — У вече и сам кум са старим сватом постану домаћину штеточине. И кум и стари сват узму по секиру и седну око пријеклада за ватром и стану дијелити тобож огњиште, као своју имаовину. Један рекне: „довде је моја земља“, а други опет, „није! него довде моје“, па онако оштрим секирама по огњишту, док сво огњиште (ватриште) не раскопају и секире не утупе. Ово је грдна жалост! Звао их домаћин на част и весеље, а они му штету чине, кућу и зграде откривају, огњиште батаљују и шта ти не чине! Пробаве по три дана и веселог

*) Обично су код нас свукуд куће покривене са сламом (кровином), па се по слами тура лемезіе да ветар кућу или зграду не открије.

**) О овом ми је г. Јово Левђенијевић капетан и г. Миленко Кушић учитељ приповедали, да је био истинит случај, на њихове очи у Ариљу: т. ј. да је један човек другога са зграде убио; а такав случај догодило се и у селу Приликама

домаћина тако поједу, да овај за целу годину и више не може да се опорави.

Ово треба да се искорени из нашег народа. Зар се не може једним даном свршити весеље, но потребују три? Зар се не може с једним ручком свршити гостба, него се хоће толико грдан трошак? — Може се све то олакше свршити, па би народ у овом крају заиста напреднији био од $\frac{100}{10}$ у приходима годишњим, — а домаћини који весеља чине, не би после уштрб у имаовини својој имали. О овом требало би да постоји веће какво решење, па надлежне власти да мотре на то; јер свештенство и што би то чинило, ничим наоружато није осем мачем духовним; еже естъ слоко Господне, нити треба другим чим ни да буде наоружано, а ово оруђе код тако јако укорењеног хрђавог обичаја, тешко може тако одма да обустави зло*).

III. Погреб.

Ово је потоњи час, у ком се сви периоди живота човечијег свршавају. Тело остане без духа и предаје се матери земљи; а дух, као дух божији узноси се к престолу његовом.

Над телом тљеним умрлога, свршавају слуге матере цркве опело, које је у дивним песмама богодухновени Дамаскин написао; и после једнога дана и ноћи, по разлучењу душе, предаје се тело матери земљи.

*) По несрећи, као што је овди сува граница, то махом су свештеници наши рукоположени од рашко-призренских митрополита, и то они који једва умеду име своје подписати, за новац. Они доста слабо врше своју свештеничку дужност, а зло им се награда и од народа плаћа. Има пак свештеника, који су мало отважнији у турској царевини и имају више уплива у народу, па прелазе у српску страну и свештенодјејствују за новац. Брак у врло блиском степену закључавају, и разна свештенодјејства врше, на поругу наше матере цркве. Неки наши свештеници то им допуштају, као што су попу Чакару из Штиткова свештеници ковиљске цркве дозволили те је лане 13. Јула о слави црквеној, а ове године на Цвети и Васкрсе служио. То је заиста против правила сабора цркве христове, да други свештеник из туђе дјецезе, у овој, тајне божанствене врши без предходног одобрења надлежног епископа.

У
Н
И
В
Е
Р
З
И
Т
Е
Т
С
К
А

Б
И
Б
Л
И
О
Т
Е
К
А

У овом крају Србије свршава се погреб на овај начин: Мртваца од куће носе на носилама, — али та носила ни у чему не наличу на носила, која требају да свака општина има. Одсечу се две подугачке мотке и ове се исплету са конопцима, па се на те конопце између мотака метне мртвац, који се опет са конопцем увеже за мотке. Ово чине за то, да мртвац не би са носила сасуљао се и пао, јер су код нас врло велике врлети, а гробља удаљена. Сандук мртвачки праве од две а неки од четири даске. Од две даске а тако и од четири, сандук је троугољан, тако да једна даска дође с једне а друга с друге стране унутарњости гроба, — па пошто се мртвац смести, даске се склопе, и склоп тих дасака, дође право по средини тела умрлога. Исто је тако и са четири даске само што се једна троугољна даска меће више главе, а друга, ниже ногу. Обично у овом крају ништа не међу под мртваца, осем доњег покрива.

У обичају је, да се син у отчин, брат у братски, кћи у материн, снаха у свекрвин гроб сахрањује. Обично то бива после 15—20. године код нас, па кад се нови мртвац у гроб положи, то се костур, пређе умрлог пошто га свештеник вином предије, меће поред главе умрлога. Тада, у тај гроб бацају по једну пару или три. Бакарна бити несме, но мора од сребра, — а то је, да онај нови мртвац задовољава и плаћа старом мртвацу трудбу, што му је кости пореметио и узнемирио. Исто тако, и ако се каковом домаћину деца не држе, но му мру, чини исто и он при сахрањивању пошљедњег; — плаћајући, као бајаги земљи, да ова с разширеним устима не гута једног му и поједног младенца, но да га у будућа поштеди. Ово је морало остати у обичају Срба, још од пре некрштености њихове, и почем је празноверно, требало би да сасвим одпадне.

Надгробне биљеге праве умрлима својима или од тоцила, или од белог студеничког камена (мермера); а неки праве

и велике крстаче од дрвета, које су горе на четворо-углу затворене са изшараним и испрекрштаним дасчицама. Си-ромашнији међу само крстачу и подножнице, а богатији и плоче, које се састављају у два комада. Надписи су им прости, и у њима означава се име и презиме умрлога, кад је умрло, колико је живио и тако проче, а неки ударају биљеге и без надписа. Није хрђаво означити биљегом гроб свог умрлог оца, брата и т. д. али је хрђаво што се по кад кад на овакве крстове потроше цели растови или се продаду волови да се купи плоча, камен, и т. д. А нашта ово ономе, који има пречих споменика — споменика живих?

(Продужиће се.)

Црте из живота св. апостола Павла.

(по виспингу).

(Продужење.)

6. На тај начин пробавивши се неколико недеља у Филиппи, Павле и Сила упуте се преко Амфиполиса и Аполоније у Тесалонику (Солун) 20 миља даљине од Филиппе. Оба своја сапутника Луку и Тимотију оставио је он у Филиппи да укрепе скорашњу — младу цркву (хришћане). У Тесалонику, који је био највећа варош у Македонији, који се још одликовао поред осталог и својом трговином, живило је много јудеја који су имали и синагогу. Три суботе Павле је долазио да проповеда „из писанија, откривајући и доказујући јудејима, да је Христос (по старозаветним претсказањима) морао да пострада и васкрсне из мртвих и да овај (обећани у стар. зав.) Христос јесте Исус, о коме им он проповеда.“ Неки од јудеја веровали су; особито је својим говором задобио срца многих прозелита, а преко њих апостол је прокрчио пут проповедању еванђеља незнабожцима, који су живили у вароши. Но велики одзив, којим

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

су се незнабожци одазвали проповеди апостоловој, пробуди завист и негодовање многих јудеја. Они узбуне светину, која појури кући јасоновој где је Павле живио. Но како се тамо није Павле десио па ни Сила, они ухвате Јасона и неке друге хришћане и повуку их с лармом на суд: „Ови смутљивци целога света дошли су и овде, а Јасон их примио код себе, и сви они раде противно налозима кесаровим поштујући другог цара Исуса.“ Но ипак Јасон и други доказали су им да ту нема ништа противнога господарству римском, и услед тога буду пуштени. Но Павле и Сила исте ноћи удале се из вароши да се избеаве од овакових узнемиравања. Колико је тада апостол живио у Тесалонику, не може се тачно одредити. Но ако узмемо у обзир да је тесалонијска црква мало доцније тако важна била да је Павле написао две посланице, и кад даље још додамо да је апостол за време тога бављења у Тесалонику *два пут* добио помоћ из Филиппе (Фил. 4, 16) то поуздано можемо рећи, да је се ту бавио више од три недеље (Д. ап. 17, 1—10).

7. Из Тесалоника Павле је отишао у *Берију* и проповедао је тамо јудејима и незнабожцима с великим успехом: но кад су тесалонијски јудеји дознали да је и у Берији проповедано слово божје, то су и тамо дошли дижући и бунећи народ“, тако да је Павле морао одма да остави и ову варош, оставивши ове Тимотију, који је дошао к њему у Берију, и Силу да даље надгледају посејано семо (науку христову). Он пак, у спроводу неких верујућих, упути се, ваљда да се избави од гонидбе, „к мору“ у *Атину*, престолницу грчке образованости и светске мудрости, која је била средиште незнабожачког богопоштовања. Овде је имао безкрајних препирака, разматрања, обучавао је и учио је. Овде, где су се тако јако поносили својим привидним знањем, требало је да се први пут проповеда учење о Распетом, које је се чинило јудејима да је *саблази* а Грцима да је *везумије*. Пре него што је отпочео проповед еванђеља, Павле

је изчекивао на Тимотија и Силу. Преко својих пратиоца, који су се враћали у Берију, он је поручивао да му дођу што могу пре. Но обилазећи варош ово средиште људске образованости и видећи да овде има идола више но ма' гди, „смутио се духом.“ Није могао одољети својој ревности, која га је нагонила да проповеда о ономе који саставља праву мудрост за залутавше и истинито спасење погибавајућим. Не само да је проповедао у синагоги јудејима и прозелитима, но је и на пијаци проповедао незнабожцима, препирао се с философима епикуровог и стоичког учења. Једни смели су се и говорили су с подсмехом: шта хоће овај брбљач? “ Јер Атињани, каже св. Лука, најрадије бавили су се у говору и слушању чега год новог. Зато су и одвели Павла на узвишеност где је било место суђења атинског у ареопаг. Овде је Павле говорио проповед пред скупљеним Атинцима. У тој проповеди лепота и финоћа на чудан начин биле су сједињене са религијозним дубокомислијем. Проповед ова показује најлепши примерак његове апостолске мудрости и лепоте говора. Овде су неки одма придружили се апостолу, продужили су слушати и даље његово учење па и примили хришћанство. Међу њима била је једна знатна жена која се звала Дамар, и члан ареопага Дионисије, који је, како вели предање, био први епископ у Атини. По свој прилици у Атини придружи се апостолу Тимотије; но Павле бринући се о тесалонијској цркви пошље га опет тамо, да утврђује хришћане у вери, и тешио их је у патњама које су морали да претрпе (Тесал. 3, 1—2). Из Атине Павле је отишао у Коринт (Д. апост. 17, 11—18, 1).

8. У Коринту Павле је одсео код једног хришћанина, од јудеја, који се звао Акила родом из Понта, и који је као и Павле градио чадоре. Акила је пре живио у Риму; но кад је 52 године по р. хр. император Клавдије издао указ (едикт) којим су се протеривали из Рима сви јудеји и хришћани, које су (хришћане) сматрали да су нека особита

У
Н
И
В
Е
Р
З
И
Т
Е
Т
С
К
А

Б
И
Б
Л
И
О
Т
Е
К
А

секта јудејска, тада је и он морао отићи из Рима и заједно са својом женом Прискилом дође у Коринт, где је тек пред доласком павловим уредио своје домоводство. Целу недељу Павле је радио заједно са Акилом и тим се издржавао, а суботом је проповедао у синагогама. Но како је овде наишао на ватрен отпор код јудеја, то је напустио јудејску синагогу и почео је проповедати незнабожцима у кући једног прозелите који се звао Тит Јуст. Велики успех павлове проповеди код јудеја и незнабожаца, породила је мржњу јудеја против Павла, и овде, по свој прилици, морао је много да претрпи од њихових хрђавих умишљаја и нападаја, но о томе се не спомиње у књизи Д. апост. Из неких посланица к Коринћанима види се, да је он често побољевао па и унутрашње непокојан био. Да му не би ослабила одважност његова. Господ га је крепио кад му се јавио у ноћном видјењу и рекао му: „не бој се но говори и немој да престанеш; јер сам ја с тобом, и нико ти не ће naudити, јер је много мојих људи у овој вароши.“ Поткрепљен овим речма Павле је неуморно проповедао еванђеље пола године. Тада дође у Коринт нови проконсул Енеј Галлио, брат чувеног философа Сенекe. Јудеји се користе тим па оптуже Павла код новог проконсула да он распростирући учење, које је противно основима њихове вере, завађа их и цепа. Но Галлион био је човек паметан и благог карактера, одговори им да није рад мешати се у верозаконске препирке јудејске и отера тужиоце. „Кад би, рекао је он, било какве увреде или хрђавог умишљаја, то бих имао узрока да вас преслушам. Но кад се ви препирете о учењу, о именима и о закону вашем, то размршуйте сами, ја не ћу да вам у томе будем судија *). Тако решење толико се допало незнабожцима који су ту стојали, да су они ухватили главнога тужиоца, начелника синагоге Состена, и почели да га туку пред судилиштем, а

*) Посредовањем Галлиона, по свој прилици, Сенекa је се упознао са Павлом и учењем хришћанским.

проконзул није сматрао за потребно да то прекрати. Ово предузеће, које јудејима не испале за руком, дало је Павлу у толико више спокојства те је продужио делање своје у том месту (Д. апост. 18, 2, 17).

9. Пошто је Павле већ пробавио неко време у Коринту и околини његовој, проповедајући еванђеље, дође му из Тесалоника и Тимотија (Диејан. апост. 18, 5), и јави му у неком је стању тамошња црква. Вест ова, и ако је у неколико била утешавајућа, ипак је забринула апостола. Учење о другом доласку христовом да суди, највише је узнемиривало и у заблуду уводило тамошње хришћане (ср. Тесал. 5, 1—19 и д.). Без сумње је Павле у својој изусној проповеди тесалонићанима, да им пробуди надежду и да их подрепи у страдањима, више је пута говорио о доласку христовом. Но како му с једне стране, ништа није откривено било о времену тог доласка (Марк. 13, 32), а с друге стране гледајући на будуће, црква свију времена чинила му се као нешто једно целосно, то је он можда говорио о другом доласку христовом као да није баш далеко, и да ће он и његови сувременници доживети до тога времена (ср. 1 Тесал. 4, 14, 16). То је дало повода двоумљењима и маштавим представљењима, тако да је Павле сматрао да је потребно написати тесалонићанима посланицу. Тако се појавила прва посланица *Тесалонићанима*, које је и иначе прва посланица коју ми имамо од апостола, и може бити најстарији епис новог завета. Но маштавна уображења о другом доласку христовом нису била уништена овом посланицом, но на жалост још се ујачала. Појавили су се у цркви људи, који су уверавали, да су добили откривење да ће врло скоро бити други долазак Господа. Узимајући за доказ погрешно тумачење речи апостолових, које је он говорио кад је био у Тесалонику, један је чак тако далеко зашао да је саставио посланицу под именом павлове посланице, и која им је потврђивала њихова очекивања. То је дало повод апостолау да

може бити, те исте године напише *другу посланицу Теса-
лонићанима*. Да их предупреди од погрешног (пре времена)
очекивања доласка Господњег, апостол упућује на знамења
која морају да претходе том времену, т. ј. потпуно и опште
одступање од правог истиног Бога, и после појављење
човека греха (дијавола), антихриста. Да предупреди како
се не би јавиле подложне посланице, Павле, који је иначе
брижљиво с особитим старањем само диктирао посланице,
дометоу је сада сопственоручни поздрав и очито је приме-
тио, да се по томе рукопису могу познати све посланице
које су чисто његове.

(Продужиће се.)

ИЗВЕШТАЈ О БРОЈУ УЧЕНИКА НАШЕ БОГОСЛОВИЈЕ ЗА ОВУ ШКОЛСКУ ГОДИНУ.

У почетку минувше школске године ступило је у нашу бого-
словнију: у I разред 54 ученика домородца и 40 Старосрбијанаца;
у II разред прешло је 44 овдашња и 18 ст. срб.; у III разред 40
овдаш. и 16 ст. срб.; у IV разред 36 оvd. и 8 ст. срб. Дакле свега
по разредима имали смо које наших, које са стране:

у I разреду	94
„ II „	62
„ III „	56
„ IV „	44

Свега 256

Од ових у течају године умрло је два од великих богиња, је-
дан од суве болести код своје куће у Ужици; њих четири отишла
су за учитеље, а четири од Стар. србијанаца оставила школу због
неприправности своје за слушање наука. Сви пак остали довршили
су течај годишњи редовно.

Похвалне књиге и листове од савета богословског за одлично
владање и успевање у науци добили су ови ученици

у IV разреду:

Милан Алексић, Љубисав Бркић, Тодор Атанасковић, Дими-
трије Ђорђевић, Марко Симеонович, Милосав Ђорђевић, Марко

Смиљанић, Милош Јоксић, Јеврем Илић, Сава Петковић, Чедомир Константиновић, Милош Велимировић, Остоја Николић и Мирча Танасковић, (свега 14).

У III. разреду:

Димитрије Нешић, Аксентије Радосављевић, Стеван Радоичић, Милан Пантелић, Христифор Захарјевић, Живко Хаџић, Михаило Пљазинић, Данило Јовановић, Вуле Костић, Танасије Поповић, Милан Петровић, Радоје Димитријевић, Светозар Поповић, Михаило Цабић, Станко Лазаревић, Димитрије Радетић и Милан Васојевић. (Свега 17).

У II. разреду:

Живота Миловановић, Дионисије Архиђакон, Василије, Александер и Димитрије Поповић, Светозар Цветковић, Адам Павловић, Антоније Витезовић, Николас Божич, Василије Милић, Риста Лазаревић, Илија Вучетић и Риста Стефановић. (Свега 13).

У I. разреду:

Живан Живановић, Веселин Агатоновић, Гаврило Јеромонах, Милован Вучетић, Петар Поповић, Фирмилијан Ђакон, Јордан Стојановић, Трајан Ивановић, Петар Костић, Танасије Миљшевић, Сима Агатоновић, Светозар Марковић, Сретен Михаиловић, Илија Зеленика, Ђорђе Стојановић и Арса Швијаковић. (Свега 16).

Осем ових похвалних књига и листова, које је савет богословније одредио поменутиим ученицима, благоводело је његово високопреосвештенство наш госп. митрополит Михаил подарити свима ученицима наше богословије по две књижице: једна „о монашеству и митарствима“ а друга „природа и разум.“ У овој доброј цељи одазвала су се још и гг. Јован Гавриловић намесник књажевског достојанства и Д. Матић министар просвете и црквених дела. Први је оправно 48 комада књижица II ч. историје Јевсевија, а други 10 комада књига „народни обичаји“ да их сиромашним, но добрим ученицима на поклон раздамо, које смо и учинили и за које с особитом признателношћу захваљујемо дародатељима

Уред.